

Mazowiecki Kurator Oświaty
Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KOD UCZNIĄ

KONKURS GEOGRAFICZNY

„EUROPA NASZ STARY KONTYNENT”

DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

II ETAP REJONOWY

16 listopada 2013

Ważne informacje:

1. Test składa się z 37 zadań. Masz 90 minut na ich rozwiązanie.
2. Zapisz szczegółowe obliczenia i komentarze do rozwiązań zadań, prezentujące sposób Twojego rozumowania. Możesz korzystać z kalkulatora.
3. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie lub zaznacz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	70	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1.

0–2 p.

Poniżej podano cechy wybranych państw lub terytoriów niesamodzielnych. Wpisz we właściwe miejsca nazwę każdego z nich.

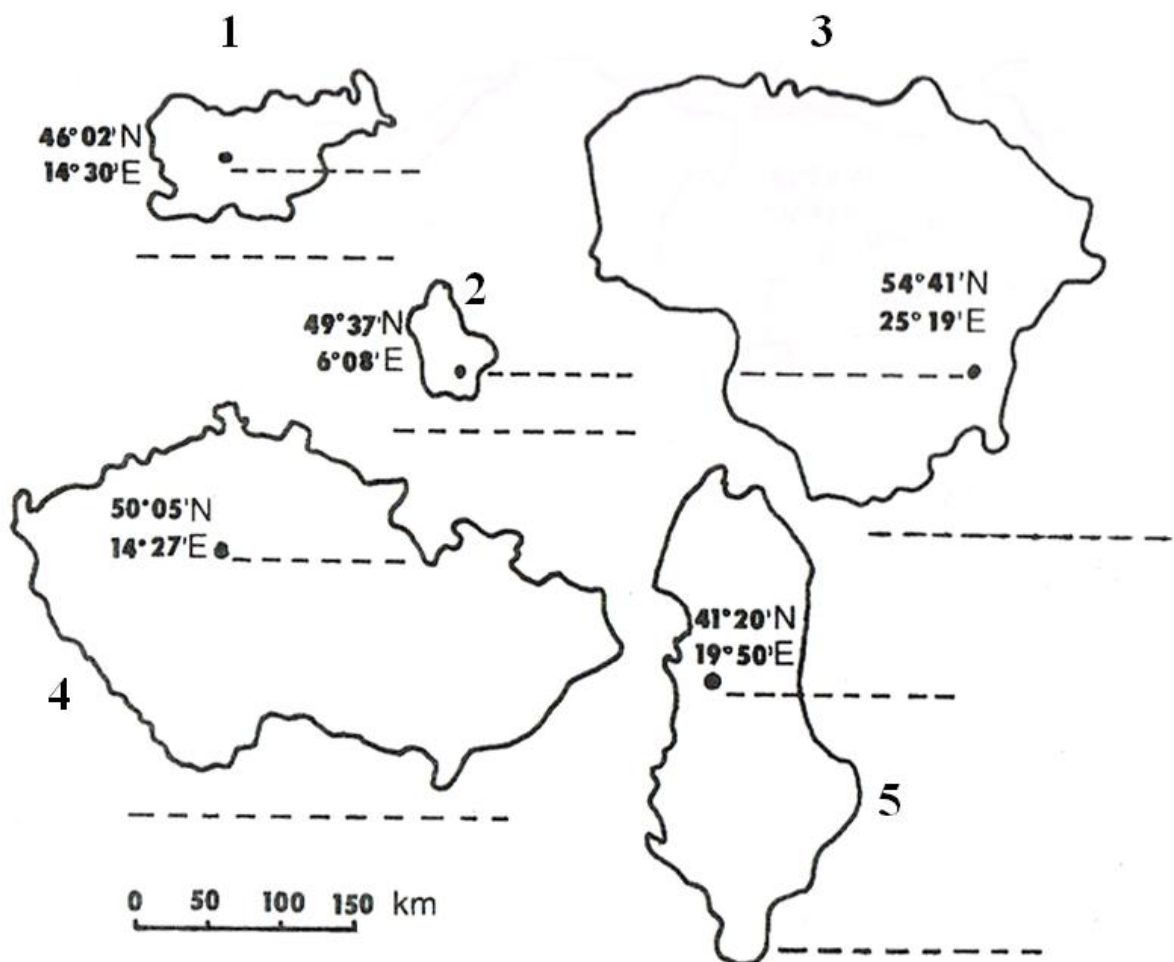
Państwo, którego część terytorium jest położona na jednym z półwyspów w Europie. Fragment miasta pełniącego funkcję stolicy stanowi terytorium innego państwa.	
Państwo bez dostępu do morza. Dużą część terytorium zajmują góry. Stolica państwa, położona nad wielką rzeką, została obroniona przy udziale wojsk polskich w XVII w.	
Terytorium niesamodzielne, które jest położone na jednym z półwyspów w Europie.	
Zależne od Danii wyspy na Atlantyku, które są położone pomiędzy Islandią, Norwegią i Wielką Brytanią.	

Zadanie 2.

0–2 p.

Poniżej przedstawiono mapy konturowe wybranych państw.

Na podstawie map konturowych i współrzędnych geograficznych stolic, wpisz we wskazane miejsca nazwy państw oraz ich stolic.

Zadanie 3.

0–1 p.

Uszereguj stolice państw, których nazwy wymieniono poniżej, od położonej najdalej na północ do położonej najdalej na południe.

Belgrad, Podgorica, Sarajewo, Skopje, Zagrzeb

.....

Zadanie 4.

0–2 p.

Obok nazw stolic wpisz nazwy państw. Podaj wspólną cechę tych państw.

Belgrad

Podgorica

Sarajewo

Skopje

Zagrzeb

Cecha

Zadanie 5.

0–1 p.

Podkreśl nazwę państwa, które nie spełnia kryterium przyporządkowania pod względem ustroju politycznego. Uzasadnij odpowiedź.

Belgia, Dania, Finlandia, Norwegia, Szwecja

Uzasadnienie

Zadanie 6.

0–1 p.

Zaznacz grupę trzech państw, które charakteryzują się największą powierzchnią.

A. Włochy, Wielka Brytania, Francja

B. Finlandia, Norwegia, Szwecja

C. Ukraina, Francja, Hiszpania

D. Szwecja, Ukraina, Hiszpania

Zadanie 7.

0–3 p.

Europę charakteryzuje duże zróżnicowanie narodowościowe.

Uzupełnij zdania, zaznaczając poprawne odpowiedzi.

1. Spośród wymienionych państw, według danych z 2011 r., największą liczbą ludności charakteryzuje się

A. Belgia.

B. Hiszpania.

C. Francja.

D. Wielka Brytania.

2. Państwo A / B / C / D zamieszkują głównie przedstawiciele dwóch narodowości: E / F / G / H,

a państwo A / B / C / D głównie przedstawiciele dwóch narodowości: E / F / G / H.

A. Belgia

B. Hiszpania

C. Francja

D. Wielka Brytania

E. Flamandowie

F. Bretończycy

G. Francuzi

H. Walonowie

Zadanie 8.

0–5 p.

Ludność państw Europy w większości posługuje się językami z rodziny indoeuropejskiej. W rodzinie tej wyróżniamy kilka grup językowych.

A. Do wymienionych grup językowych przyporządkuj właściwe państwa.

Chorwacja, Holandia, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Serbia, Włochy

Języki słowiańskie

Języki romańskie

Języki germańskie

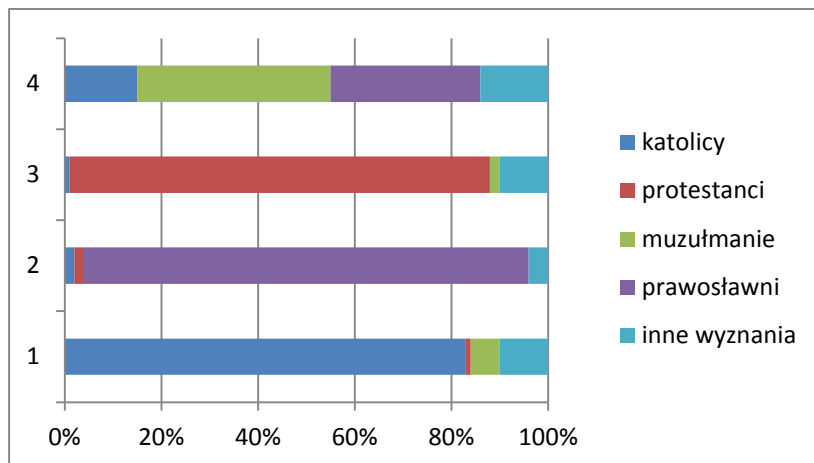
B. Podaj nazwy czterech języków, nienależących do języków indoeuropejskich, używanych jako język urzędowy państw, które przystąpiły do Unii Europejskiej.

.....

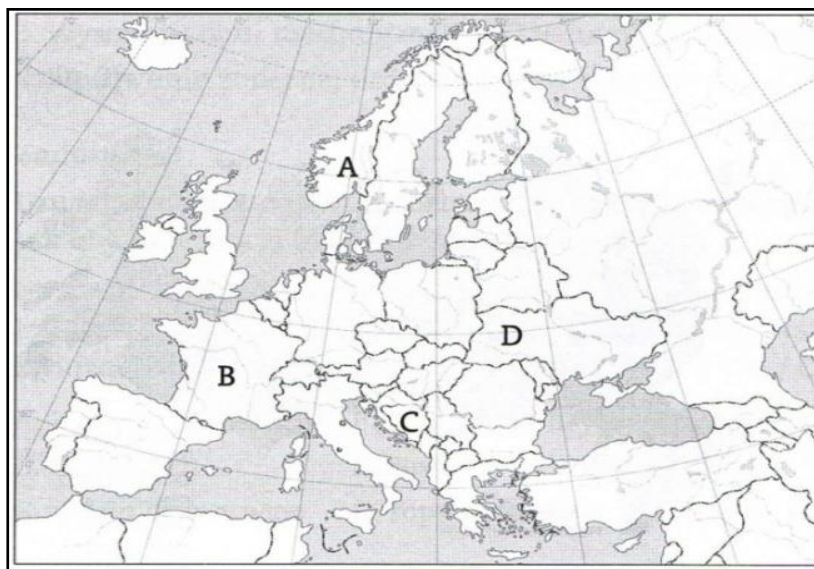
Zadanie 9.

0–2 p.

Na wykresie przedstawiono strukturę wyznaniową ludności czterech wybranych państw Europy.

Przyporządkuj każdemu z krajów (A–D) numer (1–4), którym oznaczono właściwą strukturę wyznaniową.

A. B. C. D.

Zadanie 10.

0–2 p.

Skutkiem zróżnicowania ludności Europy może być występowanie konfliktów na tle narodowościowym oraz religijnym.

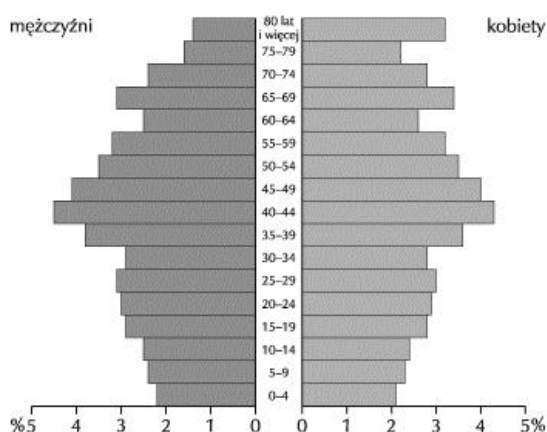
Wybierz po jednym przykładzie konfliktu religijnego oraz konfliktu na tle narodowościowym w Europie. Uzupełnij tabelę, wpisując strony konfliktu i jego miejsce.

Rodzaj konfliktu	Strony konfliktu	Miejsce konfliktu (wpisz nazwę obszaru)
religijny		
na tle narodowościowym		

Zadanie 11.

0–2 p.

Poniżej przedstawiono strukturę płci i wieku w 2010 r. w wybranym państwie Europy.

Na podstawie piramidy płci i wieku zaznacz poprawne dokończenie każdego ze zdań.
(Uwaga: w każdym zdaniu należy zaznaczyć jedną lub więcej liter).

Cechą struktury demograficznej społeczeństwa tego państwa jest

- A. wysoki, w porównaniu z krajami Ameryki Łacińskiej, udział ludności powyżej 65 roku życia.
- B. nadwyżka liczby mężczyzn nad liczbą kobiet we wszystkich grupach wiekowych.
- C. mniejsza liczba dzieci i młodzieży niż w latach 70. XX wieku.

Przyczyną niskiego przyrostu naturalnego w Europie jest

- A. duża śmiertelność niemowląt.
- B. dominujący model rodziny 2 + 0 lub 2 + 1.
- C. mała liczba urodzeń.

Przyczyną starzenia się społeczeństwa w Europie jest

- A. dodatni przyrost naturalny.
- B. wzrost przeciętnej długości życia mieszkańców.
- C. duża śmiertelność niemowląt.

Zadanie 12.

0–2 p.

A. Na podstawie danych statystycznych z 2011 r., wybranych z tabeli, oblicz współczynnik przyrostu naturalnego podanych państw.

Kraj	Powierzchnia w tys. km ²	Liczba ludności w tys.	Urodzenia żywe	Zgony	Współczynnik przyrostu naturalnego
			na 1000 ludności		
Bułgaria	111,0	7333	9,6	14,7	
Łotwa	64,6	2217	9,1	13,9	
Węgry	93,0	9972	8,8	12,9	

Na podstawie: *Mały Rocznik Statystyczny 2013*, GUS.

B. Uszereguj państwa w kolejności według gęstości zaludnienia od najniższej do najwyższej.

Gęstość zaludnienia

Zadanie 13.

0–2 p.

Podaj trzy przykłady działań, które mogą podejmować rządy, wynikających z sytuacji demograficznej w państwach, które wymieniono w zadaniu 12. Każdy przykład krótko uzasadnij.

1.

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

Zadanie 14.

0–1 p.

Podaj dwie przyczyny procesu dezurbanizacji, który jest charakterystyczny dla aglomeracji Londynu.

1.

.....

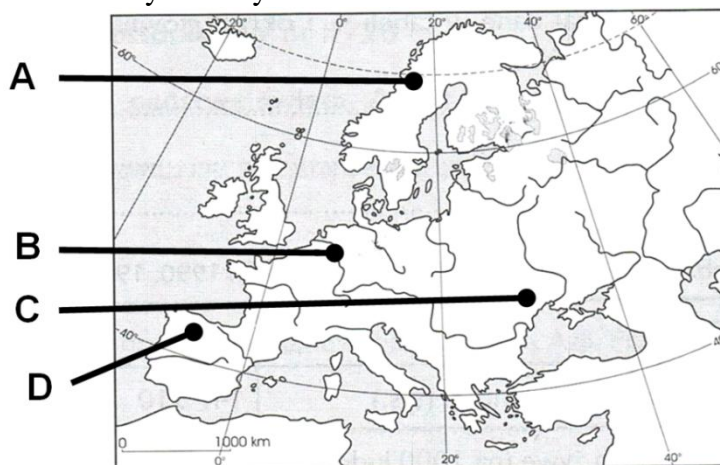
2.

.....

Zadanie 15.

0–2 p.

Na mapie Europy literami A–D oznaczono cztery obszary.

Zaznacz obszar o największej gęstości zaludnienia.

A B C D

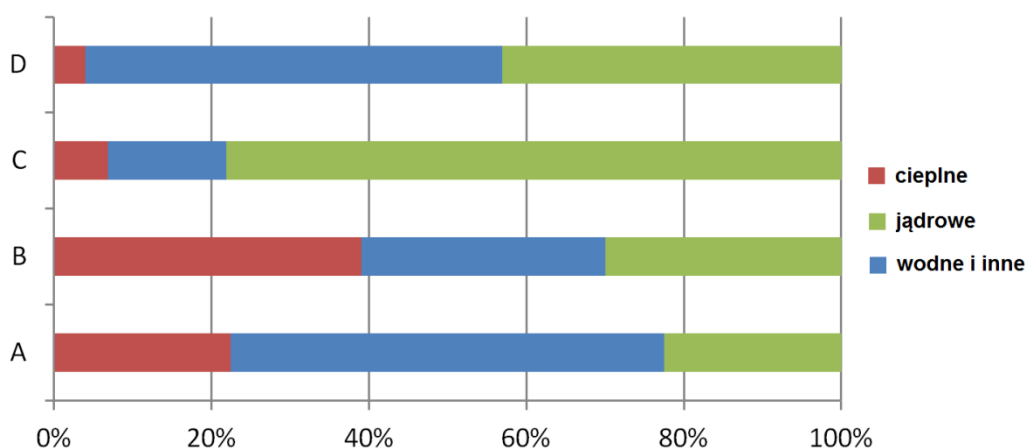
Zaznacz trzy czynniki, które spowodowały dużą gęstość zaludnienia na tym obszarze.

- a) nizinny teren
- b) duża wysokość n.p.m.
- c) występowanie złóż ropy naftowej
- d) uprzemysłowienie
- e) parowanie przewyższające roczną sumę opadów
- f) przebieg szlaków handlowych

Zadanie 16.

0–2 p.

Na wykresie przedstawiono strukturę produkcji energii w wybranych krajach Europy według typu elektrowni w 2004 r.

Na podstawie: *Świat w liczbach*, Warszawa 2011.

Przyporządkuj krajom strukturę produkcji energii (A–D).

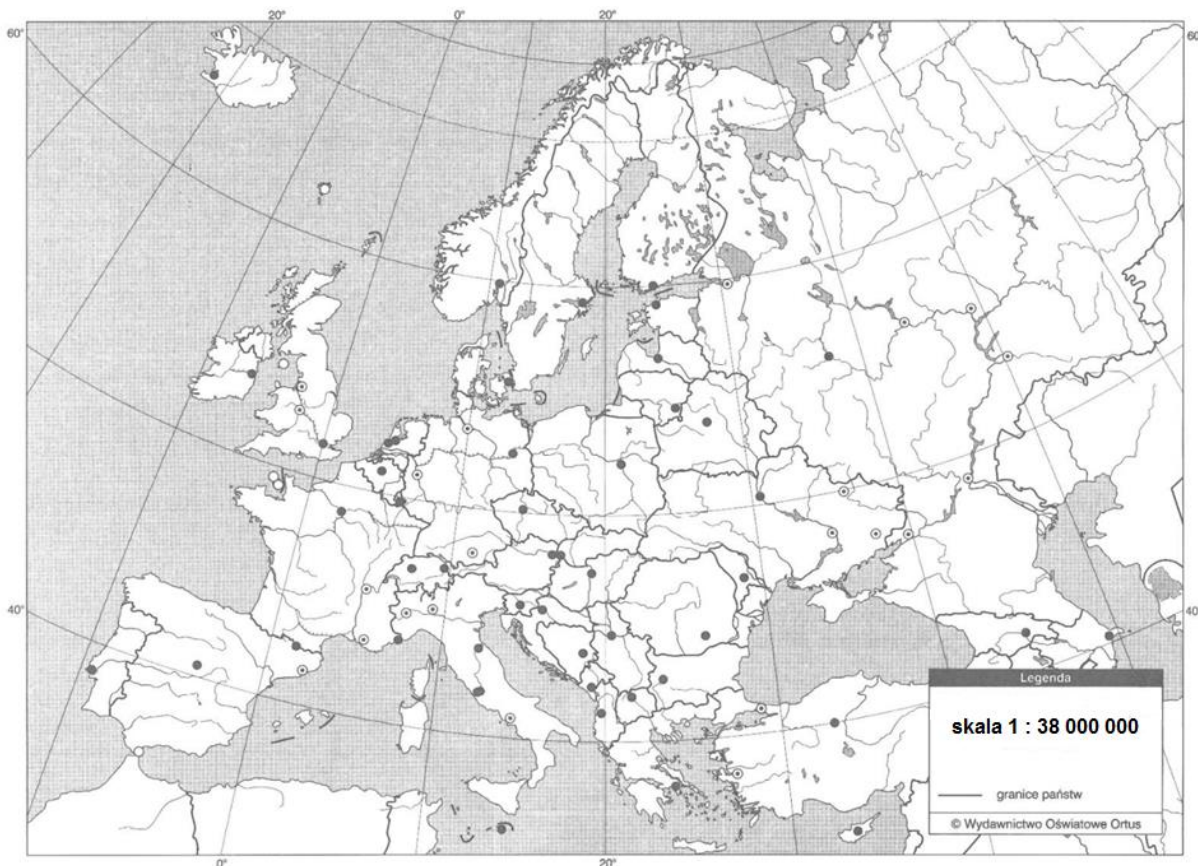
Finlandia Francja Austria Szwecja

Zadanie 17.

0–3 p.

Grupa mieszkańców Moskwy wybiera się na wycieczkę. Celem ich podróży jest najdalej wysunięty na zachód punkt Europy.

Korzystając ze skali mapy, oblicz odległość w linii prostej między Moskwą a zachodnim krańcem kontynentu europejskiego. Podaj współrzędne geograficzne zachodniego krańca Europy (z dokładnością 1°) oraz jego pełną nazwę.

Obliczenia

Odległość km

Szerokość geograficzna

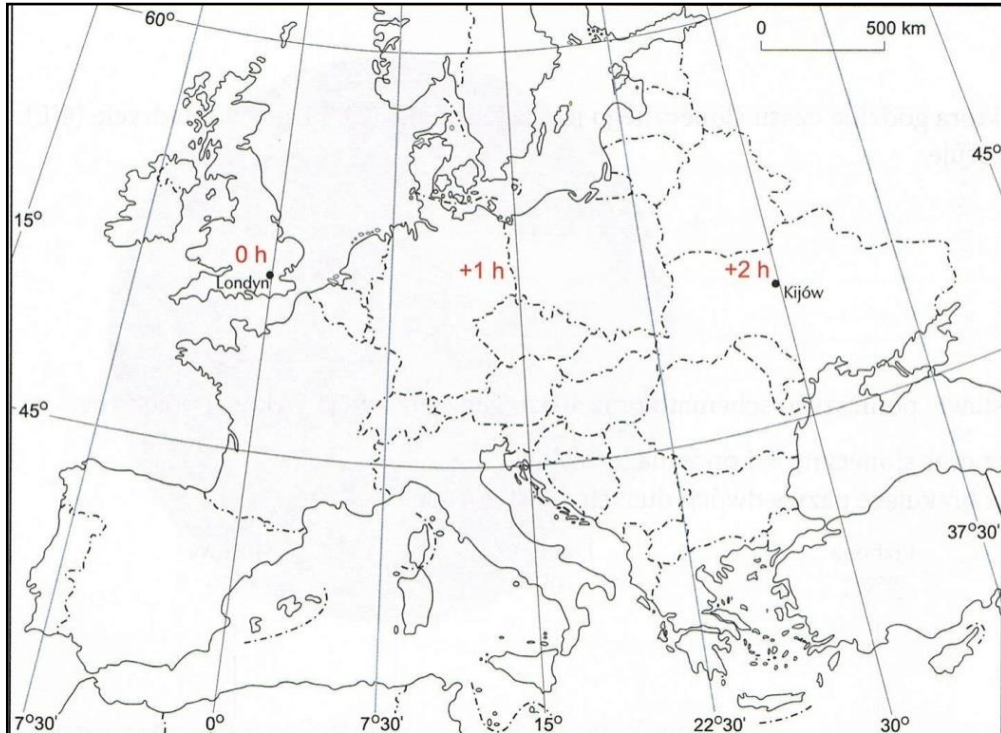
Długość geograficzna

Nazwa

Zadanie 18.

0–1 p.

Oblicz, o której godzinie samolot wylądaje w Londynie, jeśli wystartował z lotniska w Kijowie o 7.30 czasu strefowego. Lot trwał trzy godziny. Obliczenia i wynik podaj według czasu uniwersalnego.

Obliczenia

Godzina

Zadanie 19.

0–2 p.

Rozpoznaj kryterium, według którego dobrano obiekty turystyczne w każdym zestawieniu.

- a) Lourdes, Fatima, Medjugorie
- b) Corno Grande, Mulhacen, Musala
- c) Genua, Awinion, Grenada

Zadanie 20.

0–3 p.

Wpisz nazwy krajów, które trzeba odwiedzić, aby zobaczyć wymienione miasta lub obiekty turystyczne.

Lourdes	Corno Grande	Genua
Fatima	Mulhacen	Awinion
Medjugorie	Musała	Grenada

Zadanie 21.

0–2 p.

Przeczytaj uważnie tekst, który dotyczy obszaru położonego nad Morzem Śródziemnym. Znajdź błędy, a potem wpisz je do tabeli, podając obok poprawną odpowiedź.

Turystów nad Morze Śródziemne przyciąga gorące, deszczowe lato. Wybrzeża są porośnięte miejscami makią. Występuje tam obfitość cytrusów, winorośli i innych roślin strefy podzwrotnikowej. Malownicze krajobrazy są związane z urozmaiconą rzeźbą terenu z wulkanami Stromboli w Grecji i Etna na południowym krańcu Płw. Apenińskiego.

Liczne wyspy i zatoki rozwiniętej linii brzegowej zachęcają do odbycia rejsu, podczas którego można podziwiać zjawiska krasowe i wybrzeże riasowe w Chorwacji.

Atrakcją dla turystów jest również San Marino, graniczące z Francją, oraz dolina Rodanu, którą wieje chłodny wiatr bora.

Lp.	Błędy	Poprawna odpowiedź

Zadanie 22.

0–1 p.

Podkreśl nazwy krain geograficznych we Francji.

Alpy Sabaudzkie, Dolomity, Elba, Góry Katalońskie, Korsyka, Skania

Zadanie 23.

0–2 p.

Fotografię wykonano na obszarze krainy geograficznej zaznaczonej na poniższej mapie.

A. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Zagłębienie terenu, które przedstawiono na fotografii, jest

A. lejem krasowym.

C. misą wyschniętego jeziora.

B. wygasłym wulkanem.

D. zapadliskiem tektonicznym.

B. Podaj nazwę krainy geograficznej, którą wskazano na mapie.

.....

Zadanie 24.

0–1 p.

Wybierz określenie, które poprawnie opisuje typ rolnictwa francuskiego.

- A. Rolnictwo wielkoobszarowe, towarowe i wysoko zmechanizowane, nastawione głównie na produkcję roślinną.
- B. Rolnictwo towarowe i zmechanizowane o mieszanej produkcji roślinno-zwierzęcej.
- C. Wielkoobszarowe gospodarstwa nastawione głównie na produkcję zwierzęcą.
- D. Rolnictwo intensywne, które ma udział w zatrudnieniu wyższy niż pozostałe sektory gospodarki.

Zadanie 25.

0–2 p.

Warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływają na zróżnicowanie produkcji rolnej we Francji.

Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy jest fałszywe.

Klimat podzwrotnikowy sprzyja uprawie owoców cytrusowych na Półwyspie Bretońskim i Nizinie Langwedockiej.

W Basenie Paryskim dominują czarnoziemy, na których uprawia się pszenicę, jęczmień i buraki cukrowe.

Basen Akwitański jest jednym z głównych obszarów uprawy winorośli we Francji.

Alpy i Wogezy są głównymi obszarami hodowli drobiu i trzody chlewnej we Francji.

Burgundia i Szampania są głównymi obszarami hodowli „owoców morza”.

Zadanie 26.

0–1 p.

Poniżej podano nazwy francuskich firm lub produktów. Rozpoznaj je.

Foie gras

Michelin

L'Oréal

Zadanie 27.

0–1 p.

Szwajcaria przez wielu jest uważana za „centrum bankowe świata”.

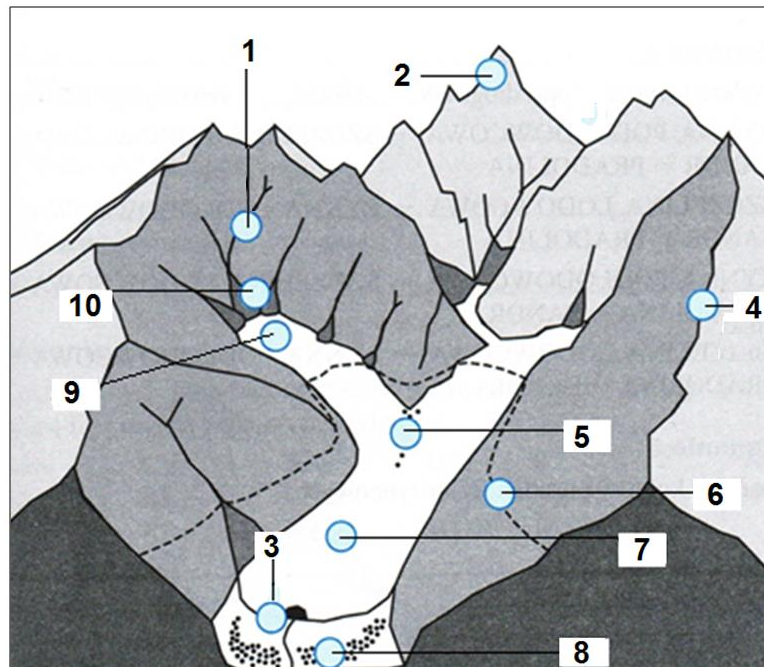
Podaj dwa czynniki, które sprzyjają pełnieniu przez Szwajcarię funkcji „centrum bankowego świata”.

1.
-
2.
-

Zadanie 28.

0–3 p.

Duży wpływ na rzeźbę Alp ma działalność lodowców górskich. W wysokogórskim krajobrazie Alp dominują skaliste góry oraz formy polodowcowe.

A. Podaj nazwę linii oznaczonej numerem 6.

.....

B. Rozpoznaj elementy rzeźby wysokogórskiej oraz elementy budowy lodowca, które oznaczono podanymi poniżej numerami.

Formy rzeźby wysokogórskiej:

1.	2.
4.	10.

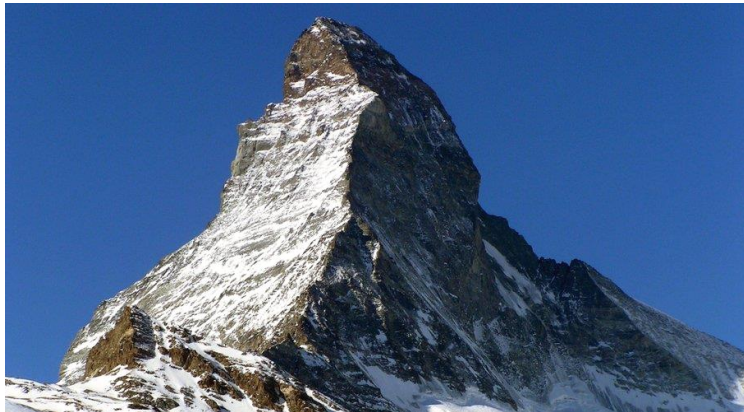
Elementy lodowca:

7.	9.

Zadanie 29.

0–1 p.

Na fotografii przedstawiono Matterhorn (4478 m n.p.m.) – jedną z gór w Alpach.

Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy jest fałszywe.

Na przedstawionych na fotografii stokach Matterhornu nie powstały lodowce górskie z powodu zbyt małej wysokości n.p.m.

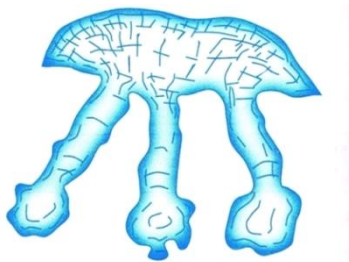
Matterhorn nie jest najwyższym szczytem w Alpach.

Szczyt Matterhornu jest położony w piętrze niwalnym.

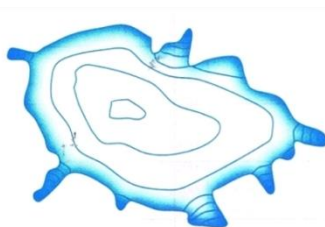
Zadanie 30.

0–1 p.

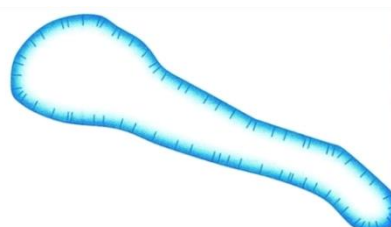
Na rysunkach przedstawiono typy lodowców górskich.

A

B

C

Na którym rysunku przedstawiono lodowiec typu alpejskiego, a na którym lodowiec typu norweskiego?

lodowiec typu alpejskiego lodowiec typu norweskiego

Zadanie 31.

0–2 p.

Uzupełnij tabelę. Wpisz we właściwe miejsca numery, którymi oznaczono cechy poszczególnych państw.

1. Na pograniczu tego państwa i jego zachodniego sąsiada jest położony ośrodek naukowo-badawczy CERN z największym na świecie akceleratorem cząstek – Wielkim Zderzaczem Hadronów.
2. Najwyższą górą i symbolem tego państwa jest alpejski Triglav.
3. Wytwarza się tam produkty firmy Patek Philippe SA, której jednym z założycieli był Antoni Patek – emigrant po powstaniu listopadowym.
4. W tym państwie szyling został zastąpiony walutą euro.
5. Jedną z atrakcji turystycznych są formy krasowe, m.in. jaskinie Postojna i Skocjanska.

Austria	Słowenia	Szwajcaria

Zadanie 32.

0–1 p.

Atrakcją turystyczną miasta, którego fragment przedstawiono na fotografii, jest nie tylko zabytkowa, ale również współczesna architektura. Projektant jednej z budowli przedstawionej poniżej czerpał inspiracje ze znanego zabytku tego miasta oraz architektury antycznej.

Podaj nazwę miasta, którego fragment przedstawiono na fotografii.

.....

Zadanie 33.

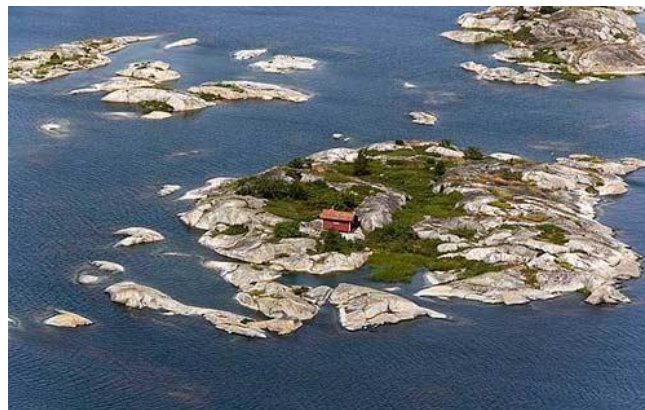
0–3 p.

Krajobraz Europy Północnej został uformowany przez lądolód w czwartorzędzie.

Podaj nazwę form polodowcowych przedstawionych na fotografiach. Podaj nazwę jednego procesu, który przyczynił się do ich utworzenia lub zmiany kształtu tych form.

A. forma

B. forma

C. forma

Nazwa procesu

Zadanie 34.

0–2 p.

Podaj trzy argumenty potwierdzające stwierdzenie „państwa skandynawskie charakteryzują się bardzo wysokimi wartościami wskaźnika rozwoju społecznego HDI”.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

Zadanie 35.

0–2 p.

Uzupełnij tabelę. Wpisz we właściwe miejsca numery, którymi oznaczono cechy poszczególnych państw.

1. Eksploatacja surowców energetycznych sprzyja wysokiej wartości PKB na 1 mieszkańca.
2. Cechami charakterystycznymi środowiska przyrodniczego są: przewaga nizinnego ukształtowania terenu, wysoka jeziorność i występowanie tajgi.
3. Woda w portach morskich zimą nigdy nie zamarza.
4. Rozwinęło się tam górnictwo i hutnictwo żelaza.
5. Słynie z produkcji samochodów osobowych i ciężarowych.

Finlandia	Norwegia	Szwecja

Zadanie 36.

0–2 p.

A. Uporządkuj wymienione państwa w kolejności przystępowania do Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej od przyjętego najwcześniej do przyjętego najpóźniej.

Austria, Bułgaria, Słowenia, Luksemburg, Dania, Grecja, Portugalia

.....

.....

B. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Dnia 1 stycznia 2001 r. w skład Unii Europejskiej wchodziło

A. 8 państw.

B. 12 państw.

C. 15 państw.

D. 20 państw.

Zadanie 37.

0–2 p.

Fotografie przedstawiają zabytki dwóch europejskich miast portowych basenu Morza Śródziemnego.

A

B

Podaj nazwę państwa, w którym każda z fotografii została wykonana.

A, B

BRUDNOPIS